

Ob *Stopinjah* Rudija Mlinarja...

Pripoved Rudija Mlinarja *Stopinje v svetlobo*, ki je po obsegu in načinu pripovedovanja roman, biografski roman, pa vendar tako resnična in brez vsakega fantazijskega dodatka, da temu raje rečem preprosto „pripoved,” je z literarnimi sredstvi povzeto poročilo o stanju duha na Slovenskem.

Seveda je to najprej resnična in pretresljivo podana zgodba o mladem človeku, ki iz skoraj statistično povprečnih, v ničemer izrednih razmer preraste v pojav, ki mu ni kos ves slovenski družinski, šolski, policijski, sodni in duševno in telesno rehabilitacijski red. Vse slovenske ustanove odpovedo pred tem, kar se vsak dan godi s tisoči mladih ljudi v tej deželi, ki je pred dvema desetletjema dosegla navidezno neodvisnost, ni pa kos resnični odvisnosti svojih mladih državljanov.

Slovenska oblast – tu ne mislim toliko slovenske vlade, ampak posamezne oddelke in pododdelke oblasti na posameznih področjih – odgovori na problem zasvojenosti z mamili prav tako, kakor je na predsmrtni klic svojega moža, sicer znanega partizanskega antijunaka in poznejšega priljubljenega univerzitetnega profesorja, ki se je ob koncu svojega življenja, kakor je vse kazalo, iskreno podal v iskanje Boga, naj mu k smrti postelji v bolnišnici pošlje duhovnika, odgovorila njegova žena, ki mu je namesto naročenega duhovnika poslala psihiatra. Ne vem, ali je umirajoči profesor kljub taki genialni zamenjavi in brezvestni manipulaciji z umirajočim nazadnje našel mir z Bogom, saj za kaj takega duhovnik dejansko ni potreben, a ta primer uporabljam za ilustracijo nič manjše pootročnosti slovenske gosposke, ki ljudem z razbito osebnostjo in zastrupljeno dušo prav tako pošlje bodisi psihiatra, kakor pametna tovarišica iz zgodbe, ali pa socialne delavce in podobne službe, ki lahko zasvojenemu mlademu človeku pomagajo približno tako uspešno, kakor je poslani psihiater mogel pomagati umirajočemu iskalcu Boga in njegove milosti.

Tako ni samo na Slovenskem, ves svet danes kliče na pomoč v sili napačnega mojstra in nemočnega reševalca. Problem Slovenije je samo v tem, da je tu vzrok zasvojenosti že od leta 1945 naprej in vse do danes podržavljen, del državne

ideologije in tako tudi vzgoje in izobraževanja, družinske politike in urejanja javnega reda in zakonitosti.

Da bi to navidez čudno trditev lahko razumeli, se moramo vrniti k začetnemu vprašanju, čemu se mlad človek, ki nima primankljaja na ravni svoje inteligence, prej nasprotno, začne podajati v odvisnost, ki nazadnje postane zasvojenost, ta pa je tolikšna, da ji celo neodvisna država z vsemi svojimi službami in strokovnjaki ni kos in poskusi še zadnje, kar ji je na voljo. Neozdravljivega odvisnika pošlje v deželo, v katero so pred dobo dolgega človeškega življenja slovenski legionarji odhajali vadiť pobijanje svojih rojakov, ko bi veliki tistega časa pripravili za to ustrezne okoliščine. V vročo Španijo. In še enkrat: čemu?

Umetnostna zgodovina in kozmologija sta se dolgo ukvarjali s *cenofobijo*, grozo pred praznino, ki ji v latinščini pravimo *horror vacui*. V slikarstvu je to pomenilo strah pred neizpolnjeno površino slike, ki je včasih porajal stilna čudaštva prenapoljenosti, kakor to vidimo denimo na gravuri Jeana Duveta iz leta 1555: *Padec Babilona*, ta pojav pa spremlja likovno umetnost vse do danes. Poskus, kako uiti temu strahu in popuščanju pred njim, je drugi ekstrem, ki ga v sodobni „umetnosti” poznamo kot minimalizem. Obiskovalci galerij ga srečujejo na velikih povsem praznih platnih, navadno toniranih z eno samo barvo, morda „obogtenih” s kako črto ali tudi le piko. Sicer pa je ta pojem veliko bolj znan iz kozmoloških in fizikalnih diskusij 16. in 17. stoletja, navdihnjenih iz Aristotelove *Fizike*. Teh disputacij so se udeleževali duhovi kakor Hobbes, Boyle, Newton, Leibniz, Pascal in mnogi drugi. Posebnega zagona je ta diskusija dobila z Galilejevim poskusom dveh polkrogel, iz katerih je izčrpal zraka, kolikor je bilo s tedanjo opremo to mogoče. Potem je vpregel za vsako polovico krogle po nekaj parov konj in demonstriral, kolikšno moč ima praznina izčrpanega zraka v krogli. V resnici seveda ni šlo za moč praznine, ampak za moč zračnega pritiska na zunanji strani krogline površine. Prav to pa je tudi zelo uporabna in zadeta podoba in prisposoba človekove duše. Če je v njej praznina, ker je prej nekdo iz nje nekaj izčrpal, se za toliko poveča pritisk na zunanjo „steno” duše, ki grozi, da bo to steno zlomil.

V človekovi duši kajpada ni zraka, kakor je bil zrak v „dušah” v nekdanjih nogometnih žogah. Ob človekovem stvarjenju je bila njegova duša napolnjena z

Božjim duhom – in človek pred grehom, človek Adam torej in človekinja Eva (da bo zadoščeno „korektnemu” reku feministične ideologije), ta človek je vse do svojega padca živel v popolni lahnosti dušnega ravnotežja, kjer je Božji duh v njegovi duši povsem izravnal pritisk vsega zunanjega ustvarjenega sveta, kakor še danes pritisk plinov in tekočin v človekovem telesu izravnava pritisk zunanje atmosfere, a samo atmosfere, ne tudi *noosfere*, namreč pritiska duhovnih moči v svetu po njegovem padcu. Preprosto povedano: Adam in Eva sta bila napolnjena z Bogom in tako nista mogla poznati strahu in groze pred praznino, ki zavlada v človekovem srcu, če v njej ni več Boga. Kaj pa se zgodi v trenutku greha, se pravi razdora z Bogom, njegove žalitve in zavrnitve? Zakaj umre človek in vsaka žival, ki diha s pljuči, če pade v vodo in se iz kakršnega koli vzroka ne more dvigniti na površino in na njej ostati do rešitve? V pljučih pride po izrabi vdihanega zraka, se pravi kisika v njem, do delne praznine, hkrati pa ogljikov dvokis, ki ga utopljenec ne izdihne do konca, draži pljučni mehanizem v dihanje. Na koncu utopljenec popusti in vdihne – vodo. To pa je za bitja s pljuči napačna snov. Sicer izenači pritisk, odpravi praznino, a jo zapolni s snovjo, ki utopljencu ne da potrebnega kisika za preživetje in tako to bitje umre. To je telesna prispodoba tega, kar se dogaja s človekom, ki pade v greh. Božja prisotnost, Božji duh iz njegovega srca izgine, da nastane neznosna praznina z vso svojo grozo, *horror vacui* človeške duše. Tak človek, utopljenec v zlu, pa ne more sam znova napolniti svoje srčne praznine s pravim Božjim duhom, kakor je utopljenca še mogoče rešiti z umetnim dihanjem. Pri telesni utopitvi namreč lahko utopljencu vdihava v usta ali nos zrak s kisikom vsak drug človek, ki naleti na utopljenca in mu je pripravljen pomagati. Božjega duha pa v greh padlemu in utopljenemu človeku ne more vdihniti nobeno drugo zemeljsko bitje, pa naj ima za to še toliko pripravljenosti in dobre volje. Tu se srečamo z veliko lažjo vseh religij, saj te učijo, da to zmore njihov duhovnik, kakor koli ga že sicer imenujejo. Vsi ti duhovniki in religiozni učitelji so sami potrebni pomoči pri dihanju in ne morejo izpolniti obljube, ki jo lažno razglaša njihova religija. Samo eden lahko reši utopljenca v grehu, samo eden mu lahko znova vdihne Božjega duha, ki je edina zdrava in primerna snov za dihanje človekovega srca: Bog, ki je človeka ustvaril in vdihnil vanj neumrljivo dušo, z njo pa tudi svojega duha, svojo prijateljsko prisotnost.

Kdor o tem ni poučen ali pa pouka noče poslušati in dojeti in po njem ravnati, je prisiljen, prav kakor utopljenec, v času le nekaj minut, vdihniti substanco, ki ga ne bo poživila, ampak usmrtila, namreč vodo namesto zraka. Na ravni telesne utopitve se drama odigra zelo hitro, v nekaj minutah. Na ravni duševne utopitve, ko je človek padel v močvirje greha, iz katerega bo, če v njem ostane in ga nihče ne reši, padel, za vselej padel v ognjeno jezero večne pogube, ki ji Sveto pismo pravi „duga smrt“, pa se ta drama lahko odigrava zelo dolgo. Prav v našem času pred našimi očmi neodrešeni umirajo številni stoletniki, ki so se bodisi na strani nacionalsocialističnega, fašističnega ali pa komunističnega zločinstva – v zastopstvu za vse druge človekove grehe – pregrešili zoper bližnjega, navadno pomnoženega v tisoče ali celo milijone. Ker so vse svoje življenje vdihavali substanco, ki ni primerna za človekovo dušno dihanje, namreč duha pogube, ki je od spodaj, nikoli pa niso klicali njega, ki edini lahko človeku znova vdihne substanco, ki je edina primerna za pljučna krila človekove duše, namreč duha odrešenja, ki je prisotnost Svetega Duha v človeku sama in je človek, pa naj se je prej še toliko pregrešil, po takem vdihu rešen in se iz vode duhovnega krsta s Kristusom dvigne v življenje, ki je življenje s Kristusom in v njem in traja na veke.

Prav taki zakrknjeni grešniki se skušajo reševati iz ure v uro svojega včasih dolgega in na zunaj celo uspešnega in zdravega življenja bodisi s kako hiperaktivnostjo, z nadaljnjim nabiranjem častnih funkcij in javnih časti, z neprestanim obujanjem sicer zlaganih spominov na svoja junaštva in velik pomen, ki naj bi ga njihovo grešno početje imelo. Največkrat pa zapadejo alkoholu ali kakim drugim oblikam skrite „tolažbe“, tako tudi mamilom vseh vrst. Marsikdo med temi si potem sodi sam, ker pritiska praznine v sebi ne vzdrži več. Mnogi pa se zamotavajo vedno globlje v svoje laži in sprenevedanja, da se ti kak tak junak ob vseh grozovitostih, ki jih o njem morda veš, v dno srca zasmili, ko ga vidiš, kako podprt z berglami ali že na vozičku še naprej bojuje svoje fantazijske boje in bitke in vsemu svetu laže o resničnih motivih tega, kar je počel in zagrešil.

Ampak Eno, tako je ime junaku Mlinarjeve pripovedi, vendar ne sodi v to kategorijo človeštva. Navsezadnje je bil to sorazmerno majhen tatič, majhen goljuf, majhen lažnivec, ki pač ni znal in mogel spraviti svojega majhnega življenja v red in

si je pomagal kakor si je mogel in znal. Jezus nam je dokončno podrl še to zadnjo iluzijo, da je namreč mogoče biti pred Bogom majhen, pravzaprav skoraj nenevaren in skoraj neškodljiv grešnik, ki mu vendar ne bo sojeno tako strogo, kakor onim velikim, ki so odločali o življenju in smrti tisočev in milijonov ljudi. Ne, pred Bogom je ta, ki se na bližnjega jezi, že ubijalec, in ta, ki v mislih in srcu poželi tujo ženo, že nečistnik, in ta, ki mogoče drugemu samo zavida, da kaj ima, česar ta mali grešnik nima, že tat in ropar – in tako v nikoli dokončani seriji dalje. Plačilo za greh pa je smrt, kakor zapiše apostol Pavel – pa ne samo telesna smrt na zemlji, ki zadene nas vse, saj smo vsi bili rojeni v grehu in potem tudi sami grešili, ampak predvsem „druga smrt“, ki pride po končni sodbi, ki ne bo ukinitev ali ugasitev eksistence, ampak vrženje eksistence v njenem polnem samozavedanju in samoobžalovanju v ognjeno jezero večne pogubljenosti, kakor slikovito, da bi bilo opozorilo in svarilo dovolj močno, to pove Božja beseda. Eno, ki ni bil general, ki ni bil minister, ki ni bil šef tajne policije, ki ni bil zasliševalec v političnem zaporu, ki ni bil kapo v taborišču, ki ni bil nizkoten denunciant, kakršne rojevajo in hranijo totalitarni sistemi, ta skorajda „neškodljivi“ Eno se je vendar znašel v enakem *horror vacui*, kar zadeva dihanje in s tem življenje svoje duše, kakor oni veliki zlikovci, ki jim danes sodijo mednarodna sodišča, razen če so počenjali svoja grozodejstva v znamenju rdeče zvezde, ki na ta sodišča ni pripeljala še nikogar, kakor jih zanesljivo ne bo obvarovala pred sodnim prestolom živega Boga. Če bi Eno sredi svojih številnih napotitev od sodnika do sodnika, od psihologa do psihologa, od socialnega delavca do socialnega delavca, od očeta do matere in od matere do očeta, umrl telesne smrti, bi se njegova duša znašla v močvirju, v katerem ne bi mogla več zajeti zraka in od tam tudi ne bi mogla več priklicati pomoči za dihanje, celo če bi to tedaj hotela. Pred koncem svoje poti, kar pomeni tudi pred koncem knjige, Eno to spozna. Še je tu, kjer je mogoče poklicati tistega, ki edini lahko potopljeni duši da „umetno dihanje“ in ji v nosnice vdihne Božjega duha, ki je edina ustrezna snov za dihanje človekove duše.

Eno je rešen, v življenju in v knjigi Rudija Mlinarja. Kar zdaj vdihuje, niso nadomestne snovi za zasilno in tako varljivo in še bolj nevarno polnjenje srčne praznine, da bi bil udušen *horror vacui* nepotešenega človekovega srca, ki ne miruje, dokler si ne počije v Bogu, svojem rešitelju, kakor je tako čudovito povedal

krščanski učitelj, ki je bil enako velik v dobrem poučevanju, kakor je bil tudi kdaj nizek v zavajanju, Avrelij Avguštin.

A kaj ima njegova osebna drama, ki se je s spreobrnitvijo in tako odrešilnim vdihom Boga, tako srečno končala, opraviti s stanjem v slovenskem narodu in njegovi državi? Narodi in države imajo v Božjem odrešenjskem načrtu svoje pomembno mesto. Narodnost je, če je zdrava, namreč v skladu z Gospodovo voljo, vadišče zvestobe, ponižnosti in pravičnosti. Po vraščanju v lastno narodno skupnost se človek pripravlja, da bo dojel poseben položaj izvoljenega naroda Izraela in da bo dojel nastajanje novega naroda v Kristusu, ki ne pomeni ukinjanja „naravnega“ naroda zemeljskih staršev, rojakov in učiteljev. Državna oblast pa je postavljena, da omejuje zlo greha v naših zemeljskih državah, ki so začasnega in omejenega značaja. Tako narod kakor tudi država bi izpolnili svojo od Boga predvideno nalogo, če bi rojaka in državljana pripravili na vstop v pravo domovino, sprejetje pravega državljanstva, ki je v nebesih in se zgodi po novem rojstvu, ki je Božji odgovor na človekovo odločitev, da svoje življenje v resnici brez ostanka preda Jezusu. V povzetku bi torej bila glavna naloga naroda in narodne vzgoje, da nauči rojaka v svojem maternem jeziku, ki seže najgloblje, brati in umevati Božjo besedo, države pa, da z mečem, ki ji je dan, skrbi za spoštovanje zakonov. Vse drugo, kar sta si sama naložila tako narod, kakor tudi svetna oblast, je od hudega in odriva to, za kar je oboje postavljeno.

Prav v tem pa je zlo narodov in držav, da počenjajo vse mogoče reči razen tega, za kar so postavljene. Danes je operna hiša po državni prioriteti visoko nad skrbjo za preganjanje prestopnikov in zlikovcev; promoviranje in nerazumljivo podpiranje navadno lažnih „umetnikov“ je za oblastnike navadno veliko bolj pomembna reč kakor pa lovljenje in obešanje razbojnikov, posiljevalcev in morilcev. Narodna vzgoja pa se vse bolj izteka v narodni šovinizem in nasprotovanje drugim narodom in njihovim jezikom, predvsem pa zloraba jezika za preklinjanje Boga, čeprav so bili vsi ti jeziki dokončno postavljeni šele, ko je v njih spregovorila Božja beseda. Vse to pa so tista lažna in strupena nadomestila in polnila za omamljanje pred bolečino praznine v srcu, *horror vacui* človekove eksistence pred Bogom. Alkohola in vseh drugih mamil ne razpečavajo, prodajajo in tudi poklanjajo le razvpiti razpečevalci teh satanskih pripravkov, ampak vsi, med njimi tudi na moč „spodobni“ in

„neoporečni” ljudje na uglednih mestih naroda in države, ki polnijo srca predvsem najmlajšega rodu svojih rojakov in sodržavljanov s pogubnimi žveplovimi parami vzgojnega, šolskega in konzumnega poneumljanja in poplitvenja, da ne pridejo več do čistega vdiha substance, ki jo je Stvarnik pripravil in predvidel za zdravo življenje svojih ustvarjenih bitij. On sam hoče biti ta substanca – in kdor ne diha njega, diha strupene pare iz ognjenega jezera, o katerem govori zadnja knjiga Svetega pisma, resničnost tistih besed in svaril pa potrjujejo zgodbe, kakor jih piše zavoženo življenje večjega dela rojakov in sodržavljanov ne le na Slovenskem, ampak po vsem svetu – in kakor jo je tako živo in prepričljivo popisal slovenski pisatelj Rudi Mlinar.

Vinko Ošlak